

sygn. akt III AUa 29/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca – sędzia: Urszula Iwanowska (spr.)

Sędziowie: Beata Górską

Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2021 r., w S. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

o wypłatę świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 listopada 2020 r., sygn. akt IV U 672/20

I. oddala apelację;

II. zasądza od K. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Beata Górską Urszula Iwanowska Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk

sygn. akt III AUa 29/21

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 5 czerwca 2020 r. odmówił K. K. prawa do podjęcia wypłaty emerytury, albowiem w sytuacji zbiegu prawa do emerytury mundurowej i emerytury powszechnej może być wypłacane tylko jedno świadczenie; wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego.

W odwołaniu od powyższej decyzji K. K. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji, poprzez podjęcie wypłaty emerytury przyznanej decyzją z dnia 10 grudnia 2013 r. (...), poczynawszy od daty jej przyznania, tj. 1 listopada 2013 r. oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych podtrzymując argumentację przytoczoną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 6 listopada 2020 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (punkt 1) oraz zasądził od ubezpieczonego K. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt 2).

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

K. K. urodził się w dniu (...) W dniu 28 września 1961 r. rozpoczął pełnienie zawodowej służby wojskowej. Służbę pełnił do 8 maja 1987 r.

Mocą decyzji z dnia 10 marca 1988 r. przyznano mu prawo do emerytury wojskowej od dnia 1 lutego 1988 r. Do wysługi emerytalnej uwzględniono 25 lat, 7 miesięcy i 11 dni. Emerytura wynosiła 73% podstawy wymiaru. Z kolei decyzją z tego samego dnia ubezpieczonemu przyznano prawo do renty inwalidzkiej. Renta z tytułu inwalidztwa wynosiła 65% podstawy wymiaru.

K. K. od 14 września 1987 r. do 31 marca 1989 r. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K., na stanowisku kierownika hotelu (...). Następnie od 1 kwietnia 1989 r. do 30 kwietnia 1991 r. pracował w Jednostce Wojskowej (...) w K. jako kierownik (...) w K..

Na jego wniosek z dnia 10 maja 1991 r., powyższe okresy pracy cywilnej w wymiarze: 3 lata, 7 miesięcy i 8 dni zostały ubezpieczonemu uwzględnione do wysługi emerytalnej. Ogólna wysługa wynosiła 27 lat, 11 miesięcy i 24 dni, co stanowiło 79% podstawy wymiaru.

Od 1 maja 1991 r. do 30 kwietnia 1993 r. ubezpieczony dalej zatrudniany był w Jednostce Wojskowej (...) w K. jako kierownik (...) w K., na 7/8 etatu. Na jego wniosek z dnia 20 października 1993 r., również ten okres zatrudnienia został doliczony do wysługi emerytalnej. Emerytura za 29 lat wysługi emerytalnej wynosiła 82% podstawy wymiaru.

Decyzją z dnia 7 czerwca 1994 r. dokonano waloryzacji emerytury K. K. w oparciu o art. 53 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1994 r., nr 10, poz. 36). Procentowy wymiar emerytury, przy zachowaniu zasady nie przekraczania 75% podstawy wymiaru, wyniósł 75%. Na powyższy wymiar świadczenia składało się:

- 76,40% z tytułu 29 lat wysługi emerytalnej ustanowionej w dotychczasowych decyzjach;
- 15% zwiększenia z tytułu inwalidztwa pozostającego ze służbą wojskową.

Wysługa emerytalna bez doliczenia ww. cywilnych okresów zatrudnienia wynosiłaby 68,60%.

Na stanowisku kierownika (...) w K. K. K. pracował do 31 października 2012 r.

W dniu 22 listopada 2013 r. złożył wniosek o emeryturę z FUS.

Okresy zatrudnienia od 14 września 1987 r. do 31 marca 1989 r. oraz od 1 kwietnia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. w łącznej ilości 11 lat, 3 miesięcy i 17 dni zostały uwzględnione jako okres składkowy i przyjęte do ustalenia wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r.

Decyzją ZUS z dnia 5 grudnia 2013 r. ustalono wartość kapitału początkowego ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999 r. w kwocie 49.453,58 zł.

Następnie decyzją z dnia 10 grudnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto:

- przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z lat kalendarzowych 2001-2010,
- wskaźnik wysokości podstawy wynoszący 190,20%.

Podstawę wymiaru obliczono poprzez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 190,20% przez kwotę bazową 3.080,84 zł. Do ustalenia wysokości emerytury ZUS uwzględnił okresy: składkowe - 24 lata, 7 miesięcy i 4 dni; nieskładkowe - 6 miesięcy i 14 dni. Wysokość świadczenia wyniosła 2.632,69 zł. Organ rentowy zawiesił wypłatę

świadczenia z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia. Wypłacane może być tylko jedno świadczenie - wyższe, lub wybrane przez ubezpieczonego.

W dniu 9 marca 2020 r. K. K. złożył wniosek o podjęcie wypłaty zawieszonoego świadczenia emerytalnego.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w rozpoznawanej sprawie K. K. domagał się podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego z FUS, zawieszonoego z uwagi na zbieg prawa do tego świadczenia z emeryturą wojskową. Istotą sporu było jednak głębsze zagadnienie prawne, a mianowicie ustalenie, czy organ rentowy dokonał prawidłowej interpretacji przepisów ustawy emerytalnej w zakresie wydania decyzji o zawieszeniu wypłaty przyznanej ubezpieczonemu emeryturze z ubezpieczenia społecznego.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że wysokość emerytury wojskowej ubezpieczonego, została ustalona na podstawie art. 53 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (powoływana dalej jako: wojskowa ustawa emerytalna). Zgodnie z art. 18 ust. 1 tej ustawy, kwota emerytury bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25 ustawy, nie może przekraczać 75% podstawy wymiaru emerytury. Na wymiar świadczenia składało się: 76,40% z tytułu 29 lat wysługi emerytalnej oraz 15% zwiększenia z tytułu inwalidztwa pozostającego ze służbą wojskową. Wysługa emerytalna bez doliczenia cywilnych okresów zatrudnienia wynosiłaby jedynie 68,60%. Prawo do emerytury wojskowej ubezpieczony nabył od 1 lutego 1988 r.

Jednocześnie sąd pierwszej instancji zaznaczył, że niespornym było, iż ubezpieczony nabył prawo do dwóch świadczeń – emerytury wypłacanej przez Wojskowe Biuro Emerytalne, jak i emerytury powszechnej wypłacanej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Stosownie do art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Z kolei art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (powoływana dalej jako: ustawa emerytalna) stanowi, że w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Ustęp 2 art. 95 ostatnio powołanej ustawy określa wyjątki od tej zasady. Jeden z wyjątków odnosi się do przypadku obliczenia emerytury wojskowej na podstawie art. 15a wojskowej ustawy emerytalnej (dla żołnierza, który został powołany do służby zawodowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r.), a od dnia 1 stycznia 2013 r. - również na podstawie art. 18e tej ustawy (dla żołnierza powołanego do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 r.).

Następnie Sąd Okręgowy podniósł, że K. K. po zakończeniu służby wojskowej, aż do 31 października 2012 r. był aktywny zawodowo. Od 14 września 1987 r. do 31 marca 1989 r. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w K., na stanowisku kierownika hotelu (...). Następnie od 1 kwietnia 1989 r. aż do końca kariery zawodowej pracował na stanowisku kierownika W.D.W. w K.. Z analizy dokumentacji zawartej w aktach emerytalnych z W.B.E. w S., jak i pisma tego organu z dnia 23 września 2020 r. wynika, że doliczenie okresów zatrudnienia cywilnego od 14 września 1987 r. do 31 marca 1989 r. oraz od 1 kwietnia 1989 r. do 30 kwietnia 1991 r. zwiększyło podstawę wymiaru wojskowego świadczenia emerytalnego o 6% (do 79%), co z kolei zwiększyło wysokość wypłacanego świadczenia. Również doliczony następnie okres zatrudnienia od 1 maja 1991 r. do 30 kwietnia 1993 r. zwiększył o 3% (do 82%) podstawę świadczenia. Natomiast decyzją z dnia 7 czerwca 1994 r. dokonano waloryzacji emerytury K. K. w oparciu o art. 53 wojskowej ustawy emerytalnej. Procentowy wymiar emerytury, przy zachowaniu zasady nie przekraczania 75% podstawy wymiaru, wyniósł 75%. Na tak ustalony wymiar świadczenia składało się: 76,40% z tytułu 29 lat wysługi

emerytalnej ustanowionej w dotychczasowych decyzjach oraz 15% zwiększenia z tytułu inwalidztwa pozostającego ze służbą wojskową. Wysługa emerytalna bez doliczenia okresów zatrudnienia „cywilnego” wynosiłaby jedynie 68,60%.

Zgodnie z art. 40 ust. 4 wojskowej ustawy emerytalnej, nie ulega zmniejszeniu emerytura wojskowa, jeśli wynosi ona 75% podstawy jej wymiaru (bez uwzględnienia 15% dodatku do emerytury z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą wojskową). Natomiast doliczony okres zatrudnienia po służbie przy kolejnych decyzjach rewaloryzacyjnych nie miał wpływu na wysokość wypłacanego świadczenia K. K., z uwagi, iż wysługa podlegała zwiększeniu o 15% z tytułu inwalidztwa pozostającego ze służbą.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że zagadnienie związane ze zbiegiem prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowych było przedmiotem rozważań judykatury. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11 wskazał, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w wojskowej ustawie emerytalnej. Z kolei w wyroku z dnia 24 maja 2012 r., II UK 261/11, Sąd Najwyższy stwierdził, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane. Prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia.

Szczegółowo do omawianej kwestii odniósł się również Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 4 października 2013 r., III AUa 114/13. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał, między innymi, że „przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 166, poz. 1609) wprowadzono, z dniem 1 października 2003 r. zasadę, zgodnie z którą osobie, która ma ustalone prawo do emerytury mundurowej z uwzględnionymi okresami zarówno zawodowej służby, jak i okresami podlegania ubezpieczeniom społecznym (okresami składkowymi i nie składkowymi) nie przysługuje prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z tym do tej grupy świadczeniobiorców nie stosuje się generalnej zasady polskiego systemu emerytalnego, zgodnie z którą (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Nowelizacja oznacza, że osoba pobierająca emeryturę mundurową, jeżeli spełnia ogólne warunki do uzyskania emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, to znaczy posiada, w przypadku mężczyzny, co najmniej 25-letni okres składkowy i osiągnęła 65 lat, będzie mogła wystąpić o przyznanie emerytury z FUS. W razie przyznania tej emerytury, wypłata emerytury mundurowej zostanie wstrzymana. W ten sposób również do tej grupy świadczeniobiorców stosowana będzie ogólna zasada, zgodnie z którą w razie zbiegu uprawnień do dwóch świadczeń, zainteresowanemu przysługuje prawo wyboru świadczenia”. Sąd Apelacyjny w Gdańsku powołał się na również na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., I UK 390/11, w którym wskazano, że zasada wypłacania tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej) stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości (art. 32 Konstytucji RP).

Dalej sąd pierwszej instancji wskazał, że również Sąd Apelacyjny w Szczecinie w orzeczeniu z dnia 23 kwietnia 2020 r., III AUa 626/19, wyraził stanowisko, że prawo do otrzymywania wyłącznie jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego jest trwale usankcjonowane. Stwierdził, że zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i analogiczny art. 7 ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym wojskowych wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie. Sąd Apelacyjny zwrócił dodatkowo uwagę na treść art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że z zasady świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują ubezpieczonym – w przypadku spełnienia warunków do nabycia prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, czyli wszystkim ubezpieczonym spełniającym ustawowe warunki, bez wyjątku. Z treści art. 2 ust. 2 wynika natomiast, że świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom, ale tylko

wtedy, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w powyższym wyroku stwierdził, że rozdzielenie systemów ubezpieczeniowego i zaopatrzeniowego funkcjonariuszy służb mundurowych pozwala na to, aby każdy z tych systemów realizował osobno zobowiązania wobec żołnierzy zawodowych i bez związku z systemem powszechnym, przy zachowaniu zasady, że za ten sam okres ubezpieczenia emerytalnego nie mogą jednocześnie przysługiwać dwa świadczenia emerytalne (art. 5 ust. 2a ustawy emerytalnej). Wyjaśnił następnie, że semantyka pojęcia zbieg oznacza miejsce zetknięcia się lub złączenia czegoś. Jeżeli pojęcie zbieg świadczeń będziemy odczytywać semantycznie, to oznacza, że w przypadku uznania zbiegu świadczeń będzie istniał jakiś element zbieżny, łączący oba świadczenia i ten element zbieżny musi odnosić się do przedmiotu jakim jest świadczenie, nie zaś podmiotu któremu świadczenia przysługują (mowa bowiem o zbiegu świadczeń, nie zbiegu ubezpieczonych). Takim punktem styczności mogą być tożsame okresy warunkujące przyznanie dwóch świadczeń.

Nadto sąd meriti przytoczył tezę zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Sąd Okręgowy podzielił, co do zasady, powyższe stanowiska i na gruncie rozpoznawanej sprawy, uznał zbieg prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia wojskowego w myśl art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej oraz art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej. Ubezpieczony byłby uprawniony do pobierania emerytury w systemie powszechnym (aktualnie zawieszony) obok emerytury wojskowej tylko wtedy, gdyby nie było możliwości uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury wojskowej jego stażu ubezpieczeniowego w systemie powszechnym (stażu cywilnego).

Przy tym Sąd Okręgowy wskazał, że doliczenie okresów zatrudnienia cywilnego K. K. od 14 września 1987 r. do 31 marca 1989 r. oraz od 1 kwietnia 1989 r. do 30 kwietnia 1991 r. zwiększyło podstawę wymiaru wojskowego świadczenia emerytalnego do 79%, co z kolei zwiększyło wysokość wypłacanego świadczenia. Doliczony następnie okres zatrudnienia od 1 maja 1991 r. do 30 kwietnia 1993 r. także zwiększył do 82% podstawę wymiaru emerytury wojskowej, co również miało wpływ na wysokość wypłacanego świadczenia. Okresy te zostały również uwzględnione do ustalenia wysokości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. i miały wpływ na wysokość przyznanej emerytury powszechnej. Były to więc okresy uwzględnione w obu decyzjach warunkujący prawo do obu świadczeń emerytalnych. Doszło zatem do zbiegu prawa do świadczeń, gdyż punktem styczności były tożsame okresy składkowe uwzględnione w obu decyzjach emerytalnych.

W ocenie sądu pierwszej instancji brak jest również podstaw do uznania zarzutu ubezpieczonego o naruszeniu art. 32 Konstytucji RP. Zasada wypłacania tylko jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego (art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej i art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej) stanowi wyraz obowiązującej w prawie ubezpieczeń społecznych zasady solidarności ryzyka i nie jest sprzeczna z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji) i prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 67 Konstytucji).

W konsekwencji Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Ponadto Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, zasądzając od ubezpieczonego K. K. na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie w całość nie zgodził się K. K., który działając przez pełnomocnika, w wywiedzionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie przepisów prawa materialnego, mianowicie art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, iż w przypadku ubezpieczonego obowiązuje przewidziana tym przepisem zasada wypłaty jednego świadczenia oraz przepisu art. 95 ust. 2 ustawy w związku z art. 15a wojskowej ustawy emerytalnej poprzez ich niezastosowanie, w sytuacji gdy przesłanki w tych przepisach określone, przewidujące wyjątek od zasady wypłaty

jednego świadczenia zostały w przypadku ubezpieczonego spełnione, biorąc pod uwagę fakt, iż wojskowe świadczenie emerytalne w jego przypadku zostało obliczone według zasad określonych w art. 15a wojskowej ustawy emerytalnej, a to w uwzględnieniu faktu, iż „cywilna” wysługa emerytalna nie wpływa w jego przypadku na wysokość emerytury wojskowej, co przemawia za uznaniem, iż winien on mieć zachowane prawo do obu tych świadczeń.

Podnosząc powyższe apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zmianę decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i nakazanie podjęcia wypłaty przyznanej ubezpieczonemu, decyzją z dnia 10 grudnia 2013 r., znak (...), emerytury, począwszy od daty jej przyznania, tj. od 1 listopada 2013 r.,

- obciążenie organu rentowego kosztami postępowania za obie instancje, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący między innymi podniósł, że w sprawie należało brać pod uwagę obecnie istniejącą sytuację i aktualny stan prawny, a nie możliwości, jakie dawały przepisy uprzednio obowiązujące, w szczególności, iż po wejściu w życie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r., emerytura wojskowa ubezpieczonego została przeliczona według zasad wynikających z nowo obowiązujących przepisów. W aktualnym stanie prawnym zatem ubezpieczony pozbawiony jest możliwości skorzystania ze stażu cywilnego przy ustalaniu wysokości emerytury wojskowej, a zatem, w jego ocenie, znajduje do niego zastosowanie wyjątek od zasady wypłaty jednego świadczenia przewidziany w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej w zw. z art. 15a wojskowej ustawy emerytalnej.

Następnie skarżący przywołał treść uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, w części wskazującej - w jego ocenie - na zasadność jego stanowiska oraz orzeczenia sądów powszechnych wydane w analogicznych sprawach.

Zdaniem apelującego w jego przypadku emerytura wojskowa po zmianie przepisów, w związku z wejściem w życie wojskowej ustawy emerytalnej z dnia 10 grudnia 1993 r. obliczona została bez uwzględnienia „cywilnego” stażu emerytalnego, który nie ma wpływu na wysokość tej emerytury, skoro podstawa jej wymiaru określona została na maksymalnym poziomie 75%, a taką wysługę emerytalną zapewnia ubezpieczonemu okres służby wojskowej i zwiększenie podstawy wymiaru z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą wojskową. Stąd też ubezpieczony znajduje się w takiej samej sytuacji jak żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., a co za tym idzie winno mu przysługiwać prawo do pobierania dwóch świadczeń.

W odpowiedzi na apelację Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym - wg norm prawem przepisanych.

W ocenie organu rentowego sąd pierwszej instancji zebrał w pełni i dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego, prawidłowo ustalił wszystkie okoliczności faktyczne sprawy, wyciągnął na ich podstawie nie budzące zastrzeżeń logicznych wnioski oraz prawidłowo zastosował zarówno przepisy prawa materialnego i procesowego, dlatego zaskarżone rozstrzygnięcie ostatecznie odpowiada prawu.

Organ rentowy w całości podzielił stanowisko sądu pierwszej instancji, że prawo do otrzymywania wyłącznie jednego świadczenia z ubezpieczenia społecznego jest trwale usankcjonowane. Zarówno bowiem przepis art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny przepis art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelację ubezpieczonego należało uznać za nieuzasadnioną.

Ponowna analiza sprawy przy uwzględnieniu treści uzasadnienia postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lutego 2019 r., SK 30/17 (OTK-ZU 2019/A/8), doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że zaskarżony wyrok odpowiada obowiązującemu prawu.

W sprawie stan faktyczny ustalony przez sąd pierwszej instancji jest bezsporny, bowiem spór sprowadza się do ustalenia czy organ rentowy na podstawie art. 95 ustawy emerytalnej prawidłowo zawiesił wypłatę przyznanej K. K. emerytury z powszechnego systemu emerytalnego wobec zbiegu prawa do świadczeń i ustalenia, że emerytura mundurowa jest wyższa od tej przyznanej przez ZUS. Dlatego Sąd Apelacyjny podziela w całości ustalenia faktyczne, a także ocenę prawną sporu przedstawione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyjmując je za własne i nie dostrzegając potrzeby ponownego ich przytaczania w tej części rozważań.

W odpowiedzi na zarzut apelacji w pierwszej kolejności należy podkreślić, że utrwalony w orzecznictwie jest pogląd w myśl, którego w polskim systemie zabezpieczenia społecznego zasadą jest wypłata jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez ubezpieczonego), jeżeli ma miejsce zbieg prawa do różnych świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11, OSNP 2013/7-8/91; z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13, LEX nr 1394110 czy wyrok tego Sądu z dnia 18 kwietnia 2018 r., II UK 62/17, OSNP 2018/12/162). Od zasady tej istnieją wyjątki, jednak nie występują one w niniejszej sprawie. Takie stanowisko zostało także zajęte przez Marszałka Sejmu RP oraz Prokuratora Generalnego w postępowaniu wywołanym przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie SK 30/17, w którym Trybunałowi przedstawiono do zbadania zgodności art. 95 ust. 2 w związku z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) w zakresie, w jakim wyłącza możliwość pobierania świadczenia z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i z systemu powszechnego przez osoby, które pełniły zawodową służbę wojskową przed 1 stycznia 1999 r. oraz miały ustalone prawo do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych przed 1 października 2003 r., z art. 2 w związku z art. 67 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny umarzając postępowanie w sprawie postanowieniem z dnia 20 lutego 2019 r. miał na uwadze, że sformułowane w sprawie zarzuty dotyczyły sposobu ustalenia wysokości wypłacanego skarżącemu ostatecznie świadczenia emerytalnego i nie miały bezpośredniego związku z treścią regulacji ustawowej zakwestionowanej przez skarżącego.

W sprawie należy także mieć na uwadze, że ubezpieczony, który po otrzymaniu emerytury wojskowej podjął zatrudnienie „cywilne” i z tego tytułu podlegał pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu nie został wprowadzony w błąd czy też zaskoczony przez prawodawcę skoro zarówno przepis art. 95 ustawy emerytalnej, jak i przepis art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej już wówczas obowiązywały i regulowały jego sytuację.

Ponadto również Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzjach z dnia 11 grudnia 2018 r., nr 39247/1 (LEX nr 2626955) i nr 41178/12 (LEX nr 2627060) uznał uprawnienie Państwa Członkowskiego do samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym wprowadzenia zasady wypłaty jednego świadczenia, w myśl której, skarżącemu nie można było przyznać jednocześnie dwóch świadczeń, nie znajdując przy tym podstaw do ingerencji w obowiązujące prawo krajowe w tym zakresie.

Podsumowując za Sądem Najwyższym należy powtórzyć, że prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym wojskowych wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie - tak jak to ma miejsce w niniejszej sprawie.

Skoro na dzień 10 grudnia 2013 r. wysokość przyznanej ubezpieczonemu emerytury z powszechnego systemu emerytalnego wynosiła 2.644,63 zł, a wypłacanej emerytury mundurowej – 3.524,51 zł, to prawidłowo organ rentowy na podstawie art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwiesił wypłatę przyznanego ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego.

Nadto należy wskazać, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 9 kwietnia 2019 r., I UK 155/18 (LEX nr 2642425) w analogicznej sprawie wyjaśnił, że z imperatywnych, tj. bezwzględnie obowiązujących dyspozycji art. 5

ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach jednoznacznie wynika, że odbytych okresów służby mundurowej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6 i art. 11 tej ustawy nie uwzględnia się przy ustaleniu prawa i wysokości powszechnej ("cywilnej") emerytury, jeżeli z ich tytułu ustalono prawo do świadczeń pieniężnych (w tym emerytalnych) na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy służb mundurowych, którym zgodnie z art. 2 ust. 2 tej ustawy emerytalne świadczenia "cywilne" przysługują wyłącznie wtedy, gdyby nie spełnili lub utracili oni prawo ewidentnie korzystniejszego zaopatrzenia służb mundurowych. W tym imperatywnym zakresie utrwała się jednolita wykładnia sądowa, że nie ma żadnych podstaw prawnych do wliczenia okresu służby mundurowej ("po raz drugi") przy ustaleniu świadczeń cywilnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co w obowiązującym porządku prawnym oznacza, że prawo i wysokość emerytury "cywilnej" oraz emerytury "mundurowej" ustala się odrębnie według reguł ustawy o emeryturach lub rentach albo na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu służb mundurowych. Następnie osoba, której ustalono oba takie niezależne świadczenia nie tyle "zrzeka się" jednego z nich, ale może dokonać wyboru tego, które jest wyższe lub korzystniejsze (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 22 maja 2012 r., III UK 104/11, LEX nr 1619705 lub 12 lipca 2012 r., II UK 326/11, LEX nr 1274973 oraz oparte na nich postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 lipca 2013 r., II UK 254/12, LEX). Skarżący pomija to, że przez wiele lat korzystał z emerytury mundurowej, którą uzyskał z "bezskładkowego" zaopatrzenia emerytalnego i którą pobierał bez jakichkolwiek ograniczeń związanych z dalszym zatrudnieniem cywilnym, z którego ustalono mu w uwzględnieniu prawomocnego wyroku sądowego emeryturę "cywilną" według reguł właściwych dla świadczeń nabywanych na podstawie i na warunkach określonych w bezwzględnie obowiązujących przepisach ustawy o emeryturach i rentach. Skarżący żadnego z przysługujących mu odrębnie świadczeń nie "zrzeka się", nie traci ich ani z żadnego "nie rezygnuje", ale dokonuje wyboru jednej ze zbiegających się ("niezależnych") emerytur (art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach). Jego sytuacji prawnej nie zmienia powołanie się w skardze kasacyjnej na przepisy Konstytucji RP, które nie "mają pierwszeństwa w zastosowaniu", ponieważ konstytucyjne podstawy kasacyjnego zaskarżenia nie stanowią źródła uprawnień emerytalnych, których zakres i formy określa ustawa (art. 67 ust. 1 Konstytucji), tj. w spornej kwestii przepisy wymienionych ustaw. W konsekwencji nie ma konstytucyjnych ani ustawowych podstaw prawnych do "dwukrotnego" zaliczenia tego samego okresu służby mundurowej przy ustalaniu prawa do emerytury "mundurowej" lub emerytury "cywilnej", z których skarżący może wybrać tylko jedno świadczenie (art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Powyzsza zasada dotyczy również zbiegu prawa do emerytury/renty z zabezpieczenia społecznego z prawem do emerytury wojskowej, jakkolwiek z wyłączeniem określonych przypadków, m.in. kiedy emerytura mundurowa została obliczona według zasad określonych w art. 15a wojskowej ustawy emerytalnej, przy czym powołany w przepisie art. 15a wyjątek dotyczy ustalania wysokości emerytury dla funkcjonariusza, który został przyjęty do służby zawodowej po dniu 1 stycznia 1999 r. Zatem przepis ten nie ma zastosowania do obliczenia emerytury mundurowej dla funkcjonariusza, który został powołany do służby przed 1 stycznia 1999 r., a tym samym nie stanowi wyjątku o którym mowa w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej.

Należy przyznać rację organowi, że przepisy prawa Ubezpieczeń Społecznych są bezwzględnie obowiązujące i wobec jednoznacznego brzmienia art. 95 ustawy emerytalnej, brak podstaw do zastosowania interpretacji słusnościowej, prowadzonej w interesie ubezpieczonych. W ocenie Sądu Apelacyjnego, przyjęcie że prawo do pobierania dwóch emerytur, to jest emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i emerytury mundurowej, przysługuje również funkcjonariuszowi, który został przyjęty do służby przed 1 stycznia 1999 r. i którego emerytura mundurowa została obliczona bez uwzględnienia cywilnego stażu emerytalnego, jest sprzeczne z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, jak również z analogicznym art. 7 wojskowej ustawy emerytalnej, które to przepisy jednoznacznie definiują, kiedy emeryt mundurowy może pobierać dwa świadczenia z odrębnych systemów ubezpieczeń. Dotychczasowe przepisy – w przypadku zbiegu uprawnień do świadczenia mundurowego ze świadczeniami z Ubezpieczeń Społecznych - bazują na zasadzie pobierania jednego świadczenia. Jakkolwiek budzi wątpliwości Sądu Apelacyjnego rozumienie prawne instytucji zbiegu świadczeń, czemu Sąd Apelacyjny dał wyraz w uzasadnieniu do sprawy III AUa 626/12, to ostatecznie, zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem, uznał że żołnierzowi zawodowemu, który został przyjęty do służby przed 1 stycznia 1999 r., przysługuje tylko jedno świadczenie, wyższe lub wybrane przez zainteresowanego emeryta, i to niezależnie czy do obliczenia przysługującej emerytury mundurowej został uwzględniony staż cywilny, czy też nie.

W podsumowaniu, wymaga wskazania, że system ubezpieczeń społecznych nie jest systemem ekwiwalentnym i nie zawsze można oczekiwać, że środki wniesione do systemu zostaną nam zrekompensowane w formie świadczenia, czy też innej. System ten został skonstruowany w oparciu o zasadę solidarności społecznej i jako taki z definicji zakłada, że niektóre środki wpłacane przez uczestników systemu, będą konsumowane przez innych.

Mając na uwadze powyższe, zarzuty apelacji okazały się nieuzasadnione i dlatego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację ubezpieczonego oddalił w całości.

O kosztach, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie, z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Do celowych kosztów postępowania należy, między innymi, koszt ustanowienia zastępstwa procesowego, który w sprawach o świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego przed Sądem Apelacyjnym wynosi 240 zł, zgodnie z § 10 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.). Zatem, skoro oddalono apelację ubezpieczonego w całości, uznać należało, że przegrał on postępowanie odwoławcze w całości, a wobec tego, zasądzone od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym – 240 zł.

Beata Górńska Urszula Iwanowska Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk